

# 1 Korontiyaya

## *Nda'ya*

<sup>1</sup> Kyagha ðeleewar ðaba ya ahar Mbulus aah na Faara ka a tsauka tæthlenda Kæræsti Yeeso tækæm wan manæm Kastanisu,

<sup>2</sup> a fatakkwaya Faara na a Koronti, a kun aah na Faara a tsawun nafiyighøn na chahal hu Kæræsti Yeeso. Kæla ænanæn a fiya heu ko a yanggini na a aah thlæm Chinæm Yeeso Kæræsti, yindan Chinæm tæ yinæm.

<sup>3</sup> Ngwa tsauka nggayirha tæ tsawud ðæðemnggirha yi Faara na Chindi tæ Chinæm Yeeso Kæræsti tæ kun.

## *Usa Mbulus Faara*

<sup>4</sup> Kætsar ni naarha usa Faar ka kun, kæsær nggayidghøn færræghøn a kun, tsau nun nanønaya yi Kæræsti Yeeso.

<sup>5</sup> Kæsær ka nanun hu Kæræsti wal ðun ængya na nggængga hangga, hu labara tæ sændæ nun heu,

<sup>6</sup> ndæn kyadgha ndaarha 'ya pærang ni kun aten Kæræsti kækafek ni.

<sup>7</sup> Nanæn kee kæðeng nggun færra sæsæna nanun a kæla wutta Chinæm Yeeso Kæræsti fa ba a kukwasang kun fa wa.

<sup>8</sup> Næn a kæs kun ha ngga non kanglang kula æn 'yaara a fad nun ta fardæ ðæ na Chinæm Yeeso Kæræsti a wutta ba.

<sup>9</sup> Faara ndæn na a æna ænðiya, kæsær næghøn tæ kækafek fa a æna ænðæ næn ndanæn, kæmðæ aah ðæ

kun a mbən ndan nun fa tə Wanggən, Chinəm Yeeso Kərəsti.

*Tsakhrha hai ahu kən hwan Faara*

<sup>10</sup> Hwanni kun, hu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, a tsawun dədəm tə ndan. Ana tsakhrha sə a pathlang nun wa. A meyedghən a nagha mii nun tal. Wuma ma teena ngga, nagha numad nun tal tə 'ya na mid nun ənaarha tal.

<sup>11</sup> Kəsər fingya nafiya bagha ba a wuri ki Kulwi pərənda ndaarha a pəpəl, shayina, nuwun a yanda tə ndan.

<sup>12</sup> 'Ya niya ndaarha, fingya a ndaarha, "Nggi yi Mbulus ni," fingya a ndaarha, "Nggi yi Apolos ni," fingya a ndaarha kəm, "Nggi yi Mbiturus ni," nduwa, "Nggi yi Kərəsti ni."

<sup>13</sup> Ndee tsakh Kərəsti hai wa? Mbulus ni tawang nanda də ka kun wa? Nduwa ənangganda Mbaptisəma kun hu thləm Mbulus wa?

<sup>14</sup> Usadı Faara ənang ngwa ni mbaptisəma niifa tal ahur nun, kəl Kəribus tə Nggayus,

<sup>15</sup> nanənya mbə niifa sə na ndaarha ənangganda mbaptisəma kanda hu thləmna wa.

<sup>16</sup> (Ha 'i, ənangdi mbaptisəma nafiya wuri Istifanus ma, amma a mbə fingya yini ya wa mbi sənda tə ənangdi mbaptisəma niifa pak wa.)

<sup>17</sup> Ai, thlən ngwa Kərəsti nggi ba ka bi əna mbaptisəma wa. Thlən nən nggi ba ka bi pər Labara na Mbənggən, mbə tə thladwayid sənda niifa wa, ka tərəmnda nadə fiya tsə teena aten səsəmnda mərri Kərəsti aten kadīirha.

*Kərəsti Səsəmnda tə thladwayid Faara ni*

<sup>18</sup> Labar mərri Kərəsti aten kadīirha, labar nuryirha ni a fingya na hu kwaman sahatta,

amma kəm walgha hərəkrha səndəmsə səsəmda Faara ni.

<sup>19</sup> Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha “Niya tsawang thladwayid niifa na ndəndəl mere, tə kəmda niya dəfang sənda fingya na tə sənda fa kaan man patu də.”

<sup>20</sup> Ai nafini na ndəndəl? Ai famaləmgnya ngyakhrha? Ai fingya na a ndaarha sənda 'ya? Kyad wa Faara ndaarha thladwayid kəshidđiya nuryirha ni wa?

<sup>21</sup> Nanən kee, ahu thladwayid Faara, ahu thladwayid kəshiirha səngwa ndan wa. Mbənanğ də Faara ahu nuryid pər labarđi ka a hərəhanggən fingya fərgha kəkafek.

<sup>22</sup> Yahudaya kanda a kada ənsakhkya, Helenaya kəmda kanda a kada thladwayirha,

<sup>23</sup> Kəm a pər labar Kərəsti mərgha aten kadiirha, mbənanğ ngwa Yahudaya wa, Helenaya a ndaarha kəmda mbə ka 'ya ni wa.

<sup>24</sup> Amma fingya aah na Faara kanda hu hərəkrha ba, Yahudaya tə Helenaya kyab, Kərəsti ndəna səsəmda Faara təkəm thladwayid Faara.

<sup>25</sup> Ahu 'ya nəm a kəlang nda tar nuryirha ni ənana Faara ya kaldə ndəndəlyid thladwayid niifa mu, mərri fad Faara hai kaldə kanglanggid niifa mu.

<sup>26</sup> Shayina, dalama teena hai a sayidđi aah nanda kun. Mbuwun hangga na ndəndəl hu yid fiya hu kəshidđiya, mbuwun hangga na mamngya wa, mbuwun hangga na wangya mamngya wa.

<sup>27</sup> A meyedghən Faara nən wur əngya kəlang na kəshiirha ən nuryirha ni kəsər ka fərang shilee nən fingya ndagha na nda ndəndəl, təkəm nən wur

əngya mbuwa tə səsəmnda fa ka fərang shilee nən fīngya ndagha na nda tə səsəmnda ha.

<sup>28</sup> Faara wurdə əngya karna kəshīirha, tə əngya ndədfang ngwa kəshīirha, ka a kyadanggənən kəshīirha əndi kəlang nanda ka 'yani mbə 'yani a yidghən wa.

<sup>29</sup> Nanən kee, mbə niifasə na taala a mbed Faara wa.

<sup>30</sup> Wumang Faara kun tə Kərəsti Yeeso. Tsang Faara Kərəsti a tsauka thladwayid nəm, A fadghən ni na wal nəm nggayid Faara fa, tə tsaurha chahal tə wal pəla.

<sup>31</sup> Nanən kee kəla ndana dəleewar Faara, “Kala niifa na midghən taala tətə ni a talgha tə 'ya ənana Chinəm.”

## 2

### *Labara aten Kərəsti tawang nanda də*

<sup>1</sup> A sayiddi bāni thləmad nun bə shayina, pəranggi labar Faara kun na bəbee tə mbang mee tə thladwayirha wa.

<sup>2</sup> A sayiddi tsauni tə kun, mbə 'ya sə na minna wa, kəl labar Yeeso Kərəsti tə mərrəghən aten kadiirha.

<sup>3</sup> Bāni thləmad nun bə, mər fadna hai, fadna a rəprha fa kaan tə tərəmnda,

<sup>4</sup> tsahad na ha tə pər labar Faara ənani nəghən a pəpal. Mbə tə thladwayid thlufarha tə mbang nda mee wa, mbərsayi tə səsəmnda Səsəna tə Pedənda.

<sup>5</sup> Tsaha ni ha tə pər Labar Faara kee kəsər amana fərkəkafekkid nun naarha aten thladwayid niifa amma hu səsəmnda Faara.

### *Pər Səsəna Thladwayid Faara*

<sup>6</sup> A nadi ahur nafiya shingga hu fərkəkafek, ni tsə labara tə thladwayirha, amma mbə tur thladwayid kəshiirha wa, nduwa a kutərya yi kəshiirha mbuwa kwas mbəttə wa.

<sup>7</sup> Amma thladwayid dī ni a thləkrha ya thladwayid Faara ni na bəbee. Thladwayidghən yi wulteena ni na bəbee. Ənagha Faara ndən kapa na nda əna kəshiirha ka mamnggid nəm.

<sup>8</sup> Amma kutərya kəshiid weeriya kukwalang ngwa nda hai wa; andam kukwalang nda hai kam tawang ngwanda Chinəm də tə mamnggid wa.

<sup>9</sup> Kəla nanən chichireethlee hai, “Mbə yirha sə nagha ndən wa, mbə thləmarha sə səkkə ndən wa, təkəm mbə huteena sə numagha ndən wa, əngginiya ndən ənana Faara a fingya nggəmmngga ndən.”

<sup>10</sup> Amma a kəmni pər na Faara ənggini 'yahu Səsənggən. Kəsər Səsənggən ndən kadagha əngya heu na bəbee kudimnggən yi Faara.

<sup>11</sup> Mbə niifa sə na sən numad niifa wa, kəl səsən niifdi tafadghən, nəghən kee kəm mbə niifa sə na sən numad Faara wa kəl Səsən Faara.

<sup>12</sup> Thlədəm Səsən Faara, mbə səsən kəshiirha wa, tənəm sən əngya fərangna Faara kəm.

<sup>13</sup> Nanan a pərang ənggini kun ya, mbəm a ndikrha tə thladwayid thlu farha wa. A meyedghən, nan a ndikrha tə labara fərang na Səsəna kan, nan a əna taara tə labar Səsəna ndən nan a pər kəkafekkid Səsəna.

<sup>14</sup> Niifa mbuwana səsəndi təghən fa, mbə thlə əngya yi Səsən Faara wa. Kəsər ən nuryirha ni a fadghən təkəm mbə sənang kanda hai wa, kəsər tə Səsəna ni nəm sənggən.

<sup>15</sup> Niifa na tē sēsən dī nən mbang kəkərang əngya heu, amma niifa mbuwa tē sēsən dī mbə niifa sə na mbang kəkərang wa.

<sup>16</sup> Kəsər, “Wunni sən numad Chinəm? Wun səngga ‘ya ngga na mbang tsahang ha?” Amma kəm numad nəm yi Kərəsti ni.

### 3

#### *Tsahrha hai hu kən hwan Faara*

<sup>1</sup> Shayina, a sayiddi nani tē kun mbiyi a kalang kunsə kəla nafiya na tē sēsəna wa. Niyi a kalang kunsə kəla nafiya na yi kəshiddiya nduwa nuwun kəla wufar waya hu Kərəsti.

<sup>2</sup> Kərdi kun tē mbee, mbə tē jaarha wa, kəsər ngwa wun fa tē ‘ya na kakrak wa. Pa nanənya bal wun kula ngwarha fa.

<sup>3</sup> Balwun tē tar thlu farha ha. A nadun a sərəkrha, kun a yanda tē ndan, ndən kyadgha ndaarha mbun tē sēsən dī wa, nuwun kəla nafiya kəshiddiya.

<sup>4</sup> A nda niifa ahur nun “Nggi niyi takkwa Mbulus,” yandi kəm a ndaarha, “Nggi niyi takkwa Apolos,” mbə nuwun a ənaarha kəla nafiya kəshiddiya wa?

<sup>5</sup> Akwasamadghən, wunni Apolos? Wunni Mbulus? Kəm mafaya Faara ni kee ahurghən ni thlə nun Labaara na Mbənggən. Kowunni ahur nəm ənadə tardi fərang na Chinəm kəm.

<sup>6</sup> Nggi ndən həfangga wiidda hai. Apolos ndən irangga aama mu. Amma Faara ndən na tsang sə.

<sup>7</sup> Nanən kee, mbə niifdi həfgha ndən tē yandi irangga aama ndən ənagha ‘ya wa, amma Faara na a tsang əngya sə heu.

<sup>8</sup> Nda tē hēfrha, tē yandī irgha aama mu na numad ndan tal, nanda a wal kēna tar ndan mēmēl hu tar ndan.

<sup>9</sup> Kēsər kan kyab fa tarya Faara ni, kun ndəna hed Faara, tēnda Faara.

<sup>10</sup> Kēsər ka nggayid Faara na a tenna, nggini mbuhangga tēndədə hai kēla tē mbang tēnda. Nanənya fīngya ni a njirha sē. Amma kala niifa na a njirha sē tēta ni a kwargha.

<sup>11</sup> Mbē niifasē pak na nggər mbukh tēndədə hai ma yandī 'wa nanda mbuhwang hai wa, ndəna Yeeso Kərēsti.

<sup>12</sup> Kala niifa njigha aten mbukh tēndədəiya tē tēfasa, nduwa tē wurirha, nduwa tē ferya na nggəngga, nduwa tē dēfrha nduwa tē hwaliirha nduwa tē kofa,

<sup>13</sup> amma a far ngwa kumarha, na nda kuchibang kala tur taara ənana tētēndədəi pəpal sē. Tē waarha na nda kəkərang tur nggayid tar niifa.

<sup>14</sup> A bəl tēndədəi sē, na tētēndədəi a wal kənaghən.

<sup>15</sup> A i tardədə, mbē 'yasē na tētēndədəi a waala wa. Amma na tē tētēndədəi a wal hērəkra, amma kēla niifa hērəkka tē hur sheneu waarha.

<sup>16</sup> Sənggunsē kun tafad nun wuri Faarani, təkəm Sēsən Faara nəghən ahur nun wa?

<sup>17</sup> A səbang niifa Kən Faara dē, na Faara a bəlang nda niifdəi. Kēsər Kən Faara nəghən chahal, kun tafad nun Kən Faara ni.

<sup>18</sup> A nggaba niifa fadghən hai wa. A nanna a numad ndaarha na ndəndəl kēla nana kəshiiirha, tsang fadwa nurgən tēna bə tsaurha ndəndəl,

<sup>19</sup> kēsər thladwayid kəshiddiya nuryirha ni hu yid Faara. Kēla nanən chichireethlee hai, "Nən

kəsang thladwayid niifa hu ndəndəlyid ndan.”

<sup>20</sup> Tə kəm, “Chinəm səndasə numad nafiya na ndəndəl ka ni kee.”

<sup>21</sup> Nanən kee a talɖun aten niifa wa. Kəsər əngya heu yinun ni,

<sup>22</sup> ko Mbulus, nduwa Apolos, nduwa Mbiturus, nduwa kəshirra, nduwa yibrha, nduwa mərɾa, nduwa əngya nanənya, nduwa əngya na bayi. Ənggini heu ya yinun ni,

<sup>23</sup> kun yi Kərəsti ni, Kərəsti kəm yi Faara ni.

## 4

### *Tar fathləngya*

<sup>1</sup> Numama aten nan tə ndaarha fatarya Kərəsti ni kan, dəfang nanda kan aten kəkafekkid Faara na bəbee.

<sup>2</sup> Niifa dəfang nanda aten 'ya kamɖə a tsauka tə kəkafek fa.

<sup>3</sup> 'Yani ngguchit a fanna a ngwe ɖun kumarha sə nduwa ngwa kumad niifa. Nggi ma ngwang nggi kumarha altenna wa.

<sup>4</sup> Ndawi ko ənaɖi 'ya mbuwa ngga wa, mbi ndaarha kəm ənaɖi 'ya na ngga wa. Chinəm ndən na a ngwe kumarha sə.

<sup>5</sup> Nanən kee a 'wadun teena ngwang kumarha nun niifa farghən kula barhaba wa, kəlama wutta Chinəm fa ba. Ndəghən ni na a kyang əngya kəshaaba na bəbee hu wula, chaləm numad kowunni nən. A mbədaniya na kowunni a wal faala kamngga a har Faara.

<sup>6</sup> Shayina, kəsər ka kun ni ənani taara tə Apolos tə nggi a tsauka ənsakhrha, ka tsahanggən kun ha təma na labarɖi na chichireethlee hai a ndaarha,



“A mbərang dūn ənda hai chireethleng nanda hai wa.” Na minnasə a malanggūn ndaarha tal ahur nan kaldə shadghən mu.

<sup>7</sup> Wunni ndowa kalna fīngya? Mbə Faara ni furowa əngya nana təghən ha wa? Anadə kee kama na a taala aten əngya nana təghən ha kəla mbə Faara fərowa ndən wa?

<sup>8</sup> Nuwun a numad ndaarha 'wadun teena wal dūn əngya na mid nun. Nuwun a numad ndaarha nanənya 'wadun teena tsaudun fakənaya. Katərang dūn tsau kutəyirha hai hu kutəryid Faara kula kan. A ndam kwang katərang dūn tsau kutəyirha hai, kəl tsau kutəyirha nəm heu tə kun.

<sup>9</sup> Niyi a numarha naghən kəla kyad na Faara ndən a pəpal tə ndaarha kan fathləngya Yeeso dənggəl mee ni ahu əngya heu, kəla porsənaya kəsang nanda kanda hu yanda dəna nda bəlang kanda, tsau dan kəshiirha heu njang nda yirha kan fa, fathləngya Faara tə fiya.

<sup>10</sup> Nurya ni kəm ka nanəm hu Kərəsti, amma kun nuwun ndəndəl tə Kərəsti. Mbə kanglanggirha sə a fad nan wa, amma kun nuwun tə kanglanggirha fa. Sarang nda kan də, amma kun manang nda kun.

<sup>11</sup> Nanənya ma miirha a kəs kan tə hushimnda, kukwasharya ni a fad nan, kanda a dək kan təkəm mbə wuri nan sə wa.

<sup>12</sup> Kan a əna taara ngga tə har nan. A shiwang nda kan nan dəfang parka kanda teena, a səsang nda kan nan kərəsta.

<sup>13</sup> A thlək nafiya 'ya mbuwa ngga aten nan, kan nan thlək 'ya na ngga aten ndan, nan kəla ten kirəfrha hu yid kəshiirha tə kəm nan kəla dəng

ngwa mbərha hu yid fiya heu pa weeri dāba ya.

<sup>14</sup> Mbə ka a fərang shilee ni kun chireethleng ni kun də wa, amma a kəs thləmad nun ni kun kəla wanggina nggəmni.

<sup>15</sup> Ko nuwun narha tə fatsahaya ha kumnggit kum hu Kərəsti amma mbuwun tə chingya hangga wa, kəsər nggini chinun hu Kərəsti Yeeso pər ni Labaara na Mbənggən a kun.

<sup>16</sup> Kəsər kee, niya hwan kun, tsahama tə nggi.

<sup>17</sup> Kəsər ndəghən dani, thlənanng ni Timoti kun də waana na tə kəkafek fa nggəmni hu Kərəsti, nən a dalang kwaman takkwa Kərəsti kun teena, kəla tsaha ni ha hu kən hwan Faara ko a yanggi ni.

<sup>18</sup> Fingya ahur nun kanda a taala, kəla mbiya nggər wutta thləmad nun də wa.

<sup>19</sup> Amma tsəbaku a nggəm Faara fa niya nggər wutta thləmad nun də, dī na nafini na a tərang tendan sə, tə səsəmnda mani sə a fad ndan.

<sup>20</sup> Kəsər kutəryid Faara mbə labara ahu mee kee wa, amma yi səsəmnda ni.

<sup>21</sup> Yanggi na minnun? A bee ba tə wutəterha ka a tsətsəl kun ni wa, nduwa bee ba tə hur nggəmnda tə səsən sammayirha wa?

## 5

### *Kar Mbulus kulafayirha fa*

<sup>1</sup> Pərendan nəghən kee tə ndaarha ahur nun na fingya sə na a əna kulafayirha, kamngwa a nagma sə ko ahur nafiya səngwa Faara wa. Nagma niifa a hunaarha hai tə nu chin.

<sup>2</sup> Non a taala təghən, amma kamdə nagma ən səbrha hura ni tə ən shilee, Rəghaman niifda də ya ma hur nun.

<sup>3</sup> Ko nanən mbi a thləmad nun nanənya wa, niyi a thləmad nun hu səsəna. Ahu thləm Chinəm Yeeso 'wadi teena ngwang di kumarha niifdi ənagha əndiya, kəla niyi a thləmad nun.

<sup>4</sup> Sayiddi wum nun hai hu thləm Chinəm Yeeso, niyi a thləmad nun hu səsəna tə səsəmnda yi Chinəm Yeeso,

<sup>5</sup> Fərama niifdiya a Sheetan təna faddi keeghən na dimi mərə na a walgha yibədghən hərəkrha a fara na Chinəm a wutta ba.

<sup>6</sup> Mbə tallə nun ngga wa. Ashe, sənggun sə mekhna ngguchit a kurdang dəm tə humbarha nən safang heu wa?

<sup>7</sup> Iraman hur mehen dimiyid dādə, tənun tsaurha chahal. Tərgha nun a tsaurha kəla weerinda mburodi ənana nda kula mekhna, kəla sənni nuwun kee. Kəsər Kərəsti tsauka wan kamnda Wutsəfayid Tədaarha, ənanda sataka sə.

<sup>8</sup> Tsaunən kee, tama əna wutsəfayidda nəm mbə tə mburodi yi hura mekhna yi kar ndan fa tə mbəlfəerha wa, amma tə weerinda mburodi na kula mekhna na ngga yi kəkafek,

<sup>9</sup> 'wa ni chirethleng kun də kaar yi, ndanggi kun a wum dūn teena tə nafiya na a əna kulafayirha wa.

<sup>10</sup> Mbiyi a ndaarha fingya fərwa kəkafek na a əna dimiyid kulafayirha, tə suna, tə ngaara, tə takkwa dāharha wa. Anadə kee kəl tətani a mal kəshidda nun ya.

<sup>11</sup> Amma nanənya niya chirethleng kun də tə ndaarha a tam dūn wum teena tə niifa ndagha kərəsta ni mbə nagha əna kulafayirha, tə suna, tə takkwa dāharha, tə 'yar farha, tə tənggal mbaala,

tə ngaara, a kyaɗun həb ənnarhami tə tur nafini ya wa.

<sup>12</sup> Ma djidegha tə ngwang kumarha fingya mbuwa yinəm? Mbə fingya na ahur nəm ndə nun ngwang kumarha kanda sə wa?

<sup>13</sup> Faara ndən na ngwang kumarha fingya mbuwa yinəm. Ndagha Deleewar Faara, rəghama təmbəlfeddi ya ahur nun.

## 6

### *A huhwa ɗun ndan wa*

<sup>1</sup> Ana 'yasə a pathlang nun tə shadwa kərəsta, kama nun ɗərha thləmad fa yamid kəkafekya də ngwang kumarha nda kun sə? A meyedghən mani mbuwa nun ɗərha mbed nafiya Faara də na chahal?

<sup>2</sup> Nduwa sənggun sə na nafiya Faara na chahal ni a ngwang kumarha kəshiirha wa? Ana kunni a ngwang kumarha kəshiirha, tsək kun na a ngwa kumarha nun aten 'ya ngguchit wa?

<sup>3</sup> Sənggun sə tə ndaarha nəm ngwang kumarha fathlengya Faara sə wa? Sakwata əngya tsauka yi tsawud kəshiddi ya wa!

<sup>4</sup> Ana ən huhwarha sə, kama nun ɗərha təghən mbed fangwa kumaya də mbuwa nafiya Faara?

<sup>5</sup> Pər ni ndən kee ka a kyon hu shilee hai. Mbə niif nun narha sə na tə thladwayirha ahur nun na mbang ngwang kumarha kun sə a pathlang nun tə ndan Kərəstaya wa?

<sup>6</sup> Amma a meyedghən na niifa huhwa shadghən a mbed nafiya fərwa kəkafek!

<sup>7</sup> A huhwa ɗun ndan a mbəɗiya kyaddə ndaarha 'wadun teena fəɗfun hai kaan. Mbə

nggushi nggəməng na əndi huhwa nanda sa atənggən wa? Mbə nggushi kərəs na huk sa nda wa?

<sup>8</sup> A meyedghən kun tafad nun ni na a əna 'ya mbuwa ngga tə kəm non a huk shayi nun fa fərəkəkafekkyā!

<sup>9</sup> Sənggənsə tə ndaarha nafiya fa mbəlfeyya mba nda wal kutəryid talara wa? A huk dūn alten nun wa. Fingya na a əna dīmiyid kulafayirha, nduwa fingya na a takkwa dāharha, nduwa susuwaya, nduwa həshya na a hunarha hai tə ndan həshya,

<sup>10</sup> nduwa ngaarya, nduwa nafiya na tə suna, nduwa fa sa mbalya, nduwa nafiya na 'yar farha, nduwa fa fasa farha, ko tətəl ahur ndan mbusə na kyarha hu kutəryid Faara də wa.

<sup>11</sup> Fingya ahur nun 'wanda ənaarha kee. Amma nanənya tsabəng nda kun də, nuwun chahal, tsaudun məməl a mbed Faara ahu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti təkəm Səsən Faar nəm.

### *Falama Faara tə fannun*

<sup>12</sup> Fingya ahur nun ndagha nda, “Waldī kwamana na a əna əngya ni heu”, amma mbə əngya heu na ngga a fadwa wa. Ko nanən kəm, “Waldī kwaman əna əngya ni heu”, mbi tam tsaurha mafad komani wa.

<sup>13</sup> Nduwun, “Ənagha anda ənnarhami ka hura, hura kəm ka ənnarhami na Faara a bəlang kanda kyab.” Əna wanda farha ka kulafayirha wa, amma a Chinəm, Chinəm kəm ka farha.

<sup>14</sup> Na faara a thləng kəm sə hu mərə tə səsəməndəghən, kəla thləng nən Chinəm sə hu mərə.

15 Sənggünsə fannun mbəd njiya Kərəsti ni wa? Kəkən na niifa tərang mbəd njiya Kərəsti tsawanggən mbəd njiya susuwarha? Mbə tam ənaarha hai wa.

16 Sənggünsə wa, kala niifa wumangga fadghən tə susuwarha, tsau nda farha tal wa? Kəsər chirethleng nda hai, “Kanda kyab tsau nda farha tal.”

17 Amma kala niifa wumngga teena tə Chinəm, tsau nda tətal hu səsəna.

18 Malaman kulafayirha, kala fingya dimiyirha na fiya a ənaarha tsuwar wa fad ndan fa wa. Amma fingya na a əna dimiyid kulafayirha, ənang nanda dimiyirha fandan fa.

19 Sənggünsə fad nun kən Səsəna tə Pədənda ni na ahur nun fərang na Faara kun wa? Mbə yi altennun ni kun wa, amma a Faara,

20 tiigha kaan aten nun. Tsaunən kee mana man thləm Faara tə pofad nun.

## 7

### *Tsaharhaha aten kakhrha*

1 Nanənya aten billad nun chireethlee nun ba. Nəghən ngga a tsuwar niifa nuneefa fa wa.

2 Amma kəsər amana niifa kyarha hu kəkərra kulafayirha hai, kala həshneefa tsauka tə nukkun, tə kəm kala nuneefa tsauka tə chimadghən.

3 Chimarha lədanggən yighən 'ya kamngga yi kakhrha a nukkun, nudi kəm waikee a chimadghən.

4 Kəsər mbə nudi naarha tə səsəmnda fadghən wa, kəl chimadghən, nəghən kee kəm chimadghən mbə naarha tə səsəmnda fadghən wa kəl nukkun.

<sup>5</sup> A 'yadang dun fannun ndan wa. Ənamadghən tə nggəmnda hur nun fa dəgha hu sayi də ngguchit, tənun kəsang altennun ngga hu hwan Faara. Akwasamadghən a nggər wun parha hai kəsər amawana Sheetan huk kun ka yamid kərəssə nun.

<sup>6</sup> Pərang ni ənggini kun 'yahu shawara, mbə ngyahang ni kun sahai wa.

<sup>7</sup> Andam na fiya heu kəla nggi kwan. Amma kowunni ahur nun tə yighən fəra fərang na Faara, niifa tal tə tur yandı fəra ha ya, tahadghən kəm tə tur yandı fəra ha taarha.

<sup>8</sup> Aten fingya balgha kula kakhrha tə fingya mərna chimayi ndan, niya ndang nda kanda a nggushi tsau nanda kula kakhrha kəla nani.

<sup>9</sup> Amma a mba nda a mbang kəs alten ndan wa, kamdə a kahaa nda amawa nanda kyarha hu susuwayirha hai.

<sup>10</sup> Nafiya kakhka niya ndang nda kanda mbə labar altenna wa amma yi Chinəm, ma ndək nuneefa hai tə chimadghən wa.

<sup>11</sup> Amma a ndəkda hai təghən, kəl tətə tsauka kee kula kakhrha, nduwa nggərgha nda tangsang mii ndan tə chimadghən. Chimarha kəm a tamdə kal nukkun hai wa.

<sup>12</sup> A fingya niya ndang nda kanda, mbə Chinəm ndagha kee wa, ana yandı sə na tə nukkun fərwa wa kəkafek tə Chinəm a nggəmnda fa a tsauka təghən, a tamdə kalghən hai wa.

<sup>13</sup> Nuneefa kəm natə chimarha fərwa wa kəkafek tə Chinəm nggəmnda fa a tsauka təghən, a tamdə kalghən hai wa.

<sup>14</sup> Chimarha fərwa kəkafek tə Chinəm nən a

narha chahal kəsər ka nudi keeghən, nuneefa kəm fərwa kəkafek tə Chinəm nən a narha chahal a fad chimadghən. A mbə kewa mbə wanggiwa narha chahal wa, amma nanənya tsau nda chahal.

<sup>15</sup> Amma ana mid chimaddi nduwa nudi fərwa wa kəkafek tə Chinəm na midghən sə ndəkrha hai tə ndan, malaman kanda ndəgha nda hai. Tsaunən chimarha nduwa nuneefa na kərəsta mbə tətə ni a tsawa nda wa, kəsər aana Faara kəm a tsawun dədəm.

<sup>16</sup> Sa nuneefa kəkən sənnasə na mbang hərəghang chimadwa wa? Sa chimarha kəkən sənnasə na mbang hərəghang nda nuwa wa?

*Tsawu kəla aah na Faara sa*

<sup>17</sup> Kowunni ahur nun dəgha mbeedə tə tsaurha a mbədi dəfona Chinəm sahai, tə kəm tsawana kəla kyana Faara 'wa aah sa ba. Ənda pərang ni kən hwan Faarya heu.

<sup>18</sup> Na niifasə 'wagha teena thlee də muwa a sayiddi aah na ndan wa? A nggərdə tsaurha kula thlee muwa wa. Na niifasə thleewa muwa a sayiddi aah na ndan wa? A thlee də muwa bal wa.

<sup>19</sup> Mbə 'yani thlee muwa wa, yamid thlee muwa kəm mbə 'yani wa. Takkwa 'ya ndana Faara ndən kamngga.

<sup>20</sup> Kowunni ahur nun tsauka kəla nanən a sayiddi aah na Faara kun.

<sup>21</sup> Mafarha ni sa a sayiddi aah na nda sa wa? A billad na wa. A nanna mbang wal kwaman altenwa, kađu.

<sup>22</sup> Ana mafarha ni sa a sayiddi aah na Chinəm sa ba, walna alten wa nanənya hu Chinəm. A naa tə



altenwa a sayiddi aah na Chinəm sa ɓa, nanənya mafad Kərəsti ni sa.

<sup>23</sup> Hiigha nda kun ɓa pəɗaghən, nanən kee a tsaufun mafaya fiya wa.

<sup>24</sup> Shayina, koma nana niifasə a tsauka tə Faara kəla nanən a sayiddi aah nən ndən ɓa.

*Wutaraya tə nishya mərna chimayi ndan*

<sup>25</sup> Nanənya aten tsakh miiwa aten wutaraya ɓalgha kula kakhrha. Mbə 'yasə pəree na Chinəm a thləghang nggi kanda wa. Amma Chinəm ka hadang ni fa fəree də sənda na fiya fərkəkafek təghən, ndən niya thləworha ya.

<sup>26</sup> Kəsər ka səsarha nasə a weeriya, niyi a numarha a nggushi tsauna niifa kəla nanən.

<sup>27</sup> Ana kakhrha sə a atenwa, a ndək dūn hai wa, A mbə kakhrha sə atenwa wa, a kadanna kakhrha wa.

<sup>28</sup> Amma a kakh na ənawa dīmiyirha wa, ko wutararha ni kakhka ənawa dīmiyirha wa. Amma fīngya kakhka na a kyarha hu ɓillarha hai hu tsawud ndan, nana minnasə a hərgəhang nggi kun hu ɓillad dīya.

<sup>29</sup> 'Ya niya thləkrha shayina, takhka ɓəngya ngguchit. Nanənya ta mbeedə fīngya kakhka na nda a tsaurha kəla 'wa wanda kakhrha wa;

<sup>30</sup> fīngya na a tərha na nda tsaurha kəla mba a tərha wa, fīngya natə wutsəfayirha fa na nda a tsaurha kəla mba nda tə wutsəfayirha fa wa, fīngya hiigha əngya na nda a tsaurha kəla mbə 'yasə a har ndan na a kəsə nda ha wa;

<sup>31</sup> fīngya na mindan ən kəshīirha, ɓa nanda naarha kəla mbə 'yasə na a kəsə nda ha wa. Kəsər kəshiddīya kəla sən nəm ndən nən a ngwalarha.

<sup>32</sup> Na minnasə nduwun hai tə billarha. Niifa mbuwa tə kakhrha nən billarha kee tə əngya na mid Chinəm, təkəm kəkən nən ənaarha na a təkka Chinəm mbənda fa.

<sup>33</sup> Amma niifa natə kakhrha nən billarha tə ən kəshirha, kəsər midghənsə na a təkka nukkun mbəndafa,

<sup>34</sup> tsakh hutenggən hai səri. Nunefa mbuwa tə kakhrha, nduwa wutararha nən billarha tə tar Chinəm, kəsər na midghənsə nagma chahal hu farha tə səsənggən. Amma nuneefa natə kakhrha nən billarha tə ən kəshirha, kəsər nən əna 'ya na a mbənggən chimadghən.

<sup>35</sup> Thlək ni ndən kee ka a danggən kun sə, mbə a ndelth kunni wa, amma ka a nagma tsawud nun məməl kula tsakh huteena hai hu əngang taara Chinəm.

<sup>36</sup> Ana niifa sə kaɗaɗa wee nuwun ka kakhrha, nagma əngang 'ya wutaradda fa mbuwa ngga har mbərga sayid kahadghən də, a balgha midghən sə a kahənggən, nən mbang kahang nda, mbə 'yasə dimi a hurghən wa.

<sup>37</sup> Amma ana niifasə kəm ishgha hu numadghən ngyahang ngwanda sahai wa, nən mbang kəsang nda altenggən, mbə kakhrha wa, ənadə ngga.

<sup>38</sup> Nanən kee niifa kahangga kyamadghən ənadə 'ya na ngga, yandə kəm kahang ngwa wa ndən na məməl kaan.

<sup>39</sup> A bal chimad nuneefa hai tsaudə nukkun. A mər chimadghən nən kal farha hai kakh niifa nən tərna midghən, amma a nggəmdə Chinəm.

<sup>40</sup> Amma hu numad na nən narha tə wutsəfayirha a tsaudə kəla nanən, hu numad

kəm niyi tə Səsən Faara fa.

## 8

### *Həb ənnarhami pang nanda dəharha*

<sup>1</sup> Nanənya aten ənnarhami pang nanda dəharha. Səndəmsə “Kəm heu nəghəm tə huteena fa.” Amma huteena nən bəng taala bə, nggəmənda nən bəng taksaarha bə.

<sup>2</sup> A tər niifa fadghən səndə 'ya, bəlgən kula sən 'yasə kamngga a sənggənən.

<sup>3</sup> Amma kala niifa nggəməngga Faara, sən Faara ndən.

<sup>4</sup> Aten həb ənnarhami pang nanda dəharha, səndəm sə hu kəshiddiya dəharha mbə a mii 'ya wa, tə kəm mbə Faara sə pak wa, amma kəl tətəl kee.

<sup>5</sup> Kəsər ko nanən na fīngya sə na nda aarha faarya a talara tə hweede, kəla nanən na faarya sə hangga tə chinəm kəm hangga,

<sup>6</sup> amma a fad nəm Faara tətəli ni, ndəghənni na Chindi ənagha əngya heu, ahurghən ni nanəm sə. Kəmdə Chinəm tətəl ni kee, ndəna Yeeso Kərəsti, ahurghən ni əna nanda əngya heu, ahurghən ni kəm nanəm sə.

<sup>7</sup> Amma mbə kala niifa na tə sənda əndiya wa. Fīngya səsəngga hai tə tar dəharha a həb nda ənnarhami na nda numad ndaarha ənnarhami ni pang nanda dəharha. Tsauna numad ndan mbə kudimnggən wa, na nda a naghən tsənda paarha fa həb nanda ənnadɸami, a mbədiya na fad ndan mərə hai.

<sup>8</sup> Ənnarhami mbə dāng kəm tsau thləmad Faara də wa. A həb wum ndən wa mbə 'yasə nəm

kædeng wa, A hæb dæm ndæn mbæ 'yasæ næn chighang kæm wa.

<sup>9</sup> Amma kwarama nadæ tsawud alten dî kyanun ya kyathlang fingya hai mbuwa tæ shembe tsawun æn kii saara a kanda.

<sup>10</sup> Kæsær anad niifa sa, sa sængga 'ya a hæb ænnarhami pang nanda dæharha, mbænæn wal kaali a kædi hutenggæn hæb ænnarhami kæm Pang nanda dæharha wa?

<sup>11</sup> Nanæn kee kæsær ka sænduwa shadwa mbuwa tæ shembe a mæra, kyana Kæræsti mæra ka ndæghæn.

<sup>12</sup> Ahu ænang dîmiyirha shad nun fa kiya, ndæ nun ænang dîmiyirha Kæræsti fa kæsær ænang dæn wundærha hutenggæn fa kædiigha.

<sup>13</sup> Tsau næn kee, ana 'ya niya hæbrha a kyang shadna hu dîmiyirha hai, mbi tam nggær kii thluwa wa, ka amawa ni kyang shadna hu dîmiyirha hai.

## 9

### *'Ya kamngga tæ tar Tæthlænda Yeeso*

<sup>1</sup> Mbiyi tsahai wa? Mbæ tæthlænda Yeeso ni nggi wa? Nawî Yeeso na Chinæm wa? Mbæ kæsær ka tarnæ ni tsaunun yi Chinæm wa?

<sup>2</sup> A mbæ tæthlænda Yeeso ni nggi a fingya wa, tæthlænda Yeeso ni nggi a kun. Kæsær kun ndæn tsauka shedawa a tenna tæ ndaarha nggi tæthlænda Chinæm ni.

<sup>3</sup> Ænda ni nggærang fingya sæ ya a tsahenda mee aten mamnggit na.

<sup>4</sup> Kamngwa na a wal ænnarhami nan tæ saarha a harnun wa?

<sup>5</sup> Kamngwa na a wen hai tē nishyi nan kārēsta kakh nan, kēla fīngya fathlōngya Yeeso, tē wan-mangya Chinēm tē Mbiturus ēnaarha wa?

<sup>6</sup> Nduwa nggi tē Mbarnaba ni kee na ēna taara hēbānggan fad nan wa?

<sup>7</sup> Wunni ēna tar sodja nagha a hēbāng fadghēn? Wunni hēf hed inabi mbē kii wan dēfyighēn wa? Wunni tē chibrha, kēdēnggēn sa bithlaarha?

<sup>8</sup> Nani a pērglēn kee ka nggēmnda hur niifa wa? Mbē kee ndaana dēleewar ngyakhrha Musa wa?

<sup>9</sup> Kēsēr nēghēn chichireethlee hai ahu dēleewar ngyakhrha Musa, “A pang na pupusa mābi mii a sayiddi na nanda a pēr hwarma wa.” Billagha Faara aten kwel kee wa?

<sup>10</sup> Mbē nēn a ndikrha aten nan wa? Kēkafek kēsēr ka kēmni chirethlēng nanda hai. Kēsēr kamdē yandī hudagha tē yandī pērangga dē na nda a shiiten wal ēnārhami.

<sup>11</sup> A hēf dān wid sēsēna ahur nun, mul nēn hai a halth dān ēnārhami kēla yi kēshiddīya a fad nun wa?

<sup>12</sup> A dāng dūn fīngya sē pērangga labar Faara kun, kamngwa na a wal thlaara nan kal kanda nan wa? Amma 'wa wan wal kwamana kee wa. A nggushi kārēs nan tē kala 'ya nanan tēghēn ha heu ma tsawan fer kii saara a Labaara na mbēnggēn yi Kārēsti.

<sup>13</sup> Sēnggunsē, fīngya na a ēna taara hu Kēn Faara na nda wal ēnārhami hu Kēn Faara wa, kēmda fīngya na a ēna taara a mbēd nji sataka a mbēdani na nda wal yi ndan hu ēn sataka wa?

<sup>14</sup> Nēghēn kee kēm, ndagha Chinēm nafiya na a pēr Labaara na Mbēnggēn a mbēda ni na nda wal thlaara.

15 Amma nggi kam mbusə ko tətal ahur kwa-manggini ya ənani taara sə wa, mbə ka nani a chireethleng hai a əneegha nda kee wa, kəsər a nggushi mər ni ma 'yadee taala nda fa tə tarna.

16 Ko nanən pər Labaara na Mbənggən mbə 'yani kamngwa a əna taala ni təghən wa. Tsaunən ndən kyana Faara fəreerha a ənee. Ən kawa ni a fanna a pər wii Labardī na Mbənggən ya wa!

17 Andam niyi a ənaghən tə altenna kam niya wal tiirha. Amma mbi wura hasə wa, kəsər Faara ndən dəfeegha ndən hu haar na hai.

18 Mani kəna tarna? Pər Labaara na mbənggən təkə ni ənaghən. Mbə tə altenna niya pər Labardī na Mbənggən ya wa.

*Fər Mbulus fadghən ka a pər Labaara nən na mbənggən*

19 Ko nanən niyi tə altenna mbiyi a har niifa wa, tsaudī mafarha a fiya heu ka a bənggi fiya bə hangga a thləma Kərəsti bə.

20 Anadī tə Yahudaya, tsawanggi fanna kəla Təyahudarha ka a ləmənggi Yahudaya thləma Kərəsti bə. Anadī tə fingya na a takkwa ngyakhrha Yahudaya, tsawi kəmɗa niifa na a takkwa ngyakhrha. Ko nanən mbiyi a takkwa ngyakhrha wa, ənani kee tənī bəng nafini na a takkwa ngyakhrha thləmad Kərəsti bə

21 A sayiddī nani tə fingya mbuwa Yahudaya kanda mbuwa takkwa ngyakhrha, tsawi kəmɗa kəla yi mbuwa takkwa ngyakhrha tənī bəng kanda thləmad Kərəsti bə. Amma karwi ngyahad Faara fa wa, niyi a əna taara tə ngyakhrha Kərəsti.

<sup>22</sup> A sayiddi nani tē fīngya kēdiina fērəkəkafekkid ndan, tsaudi kēla kanda, kēsər na minnasə a ləmanggi fa yamid fērəkəkafekkyā thlēmād Kērəsti ba. Tsaudi kēla kala əngya turya fiya heu, kēsər ko tē kəkən ni a hərghang nggi fīngya.

<sup>23</sup> Ənani əngya heu ka a pər Labaara ni na Mbənggən tēni wal yina parka.

*Mbulus məməlang dē fērəkəkafekkid fatakkwaya tē yanda tē daərha*

<sup>24</sup> Sənggunəsə tē ndaarha ahu pəpəla daərha kowunni nən kyarha hu daərha hai wa, amma niifa tal ni kee na a həbāng nda wa? Nanən kee nama a daərha kee tənun wal kənaghən.

<sup>25</sup> Kala nafiya na a bəshad pəpəla daərha na nda tsaharha ngga. Na nda ənaarha kee tēna nda wal kənaghən mbuwa mēnda ha, amma kəm nəm ənaarha kee tənəm wal kənaghən yi na tsaurha pakwandə.

<sup>26</sup> Tsaunən kee, mbiyi a daərha kula mbərha niya dərha sadə wa, mbiyi a yanda kēla tē yanda tē dəwumnda na dək bəreurha wa.

<sup>27</sup> Tsətsəl ni fanna ne kēla tē pəpəlad daərha, na a tsaharha na a tsauka ka 'ya. A mbə kee wa, niyi a tərəmnda akwasamaddi pər ni labar Faara a fīngya, nggi tē altenna ba nda rək nggi.

## 10

*Kəs thlēmārha aten takkwa daərha*

<sup>1</sup> Shayina, mbə minnasə a tsauka kula səndənun wa, chichiyyi nəm kar wiigha nda heu akamu hashmbe, kya nda tē wuri aama.

<sup>2</sup> Ənang nda mbaptisəma kanda heu ka takkwa Musa ahu hashmbidi tə wuri aamdi.

<sup>3</sup> Kanda heu həb nda ənnadda mii na yi səsəna,

<sup>4</sup> kanda heu kəm san nda aamdi na yi səsəna. Kəsər saagha nda aama ahu feera na yi səsəna yandı wiigha tə kanda, ferdi kəm ya Kərəsti ni.

<sup>5</sup> Amma təkkwa Faara mbənda fa tə fingya wa, nanən kee bəlangganda kanda pangganda kanda a mbəya dədamən a kaheerha.

<sup>6</sup> Nanənya katərana ənggina hai ya ka tsauka ənsakhrha aten nəm, amawa nəm əna tar mbəfeerha kəla əna nanda.

<sup>7</sup> Nanən kee a tərang shilee dəhaya teena kəla ənana fingya ahur ndan. Nəghən chichireethlee hai, “Nafini tsau nda hai həba nda, saa nda, thlii nda sə basha nda.”\*

<sup>8</sup> A ənadəm kulafayirha kəla ənana fingya ahur ndan wa, kyangga fiya 23,000 hu mərə hai paara tal.

<sup>9</sup> Kamngwa a kəkərang nggəm Kərəsti†, kəla ənana fingya mər nanda də ka kətta huthlingya wa.

<sup>10</sup> A huhurum dūn kəla ənana fingya wa, bəlangna təthlənda Faara yi mərə kanda.

<sup>11</sup> Katərana ənggina hai tə kanda ya ka tsauka ənsakhrha a kəm. Chireethleng nanda hai ka a kəs thləmad nəm nən kəm bəlgəha hai hu kəshiid weeriya.

<sup>12</sup> A numad na ish na ngga, kwaru nadə fəla hai.

<sup>13</sup> Mbə kəkərra sə hu tsawud nun nanənya pak ma yandı ‘wana fingya saarha fa wa. Na Faara tə kəkafek fa. Mbə fərang kəkərra kun kalgha kun

---

\* **10:7 10:7** Kyarhaba 32:6 † **10:9 10:9** Ndagha fingya deleewarya *Chinəm*



mu wa. A wal dūn kəkərɾa, nən kyado kwaman kyarha sə tənə kərəsta.

*Malaman wutsəfayid daharha*

<sup>14</sup> Nanən kee shayina kun nggəmni, naama inggun ma takkwa dahaya.

<sup>15</sup> Niyi a ndikrha tə nafiya na ndəndəl. Kəlaman tafad nun ana əndi niya thləkrha kəkafek ni.

<sup>16</sup> Wuhuleu di hwan nəm Faara a dəf parka nən sahai, mbə wum teena ni hur saa far Kərəsti wa? Kii nəm mburodi di kyang nəm hai, mbə nanəm a tsau dədemnggirha tə fad Kərəsti wa?

<sup>17</sup> Kəsər mburodi tal ni, kəm na hangga farha tal ni, kəsər kəm heu nəm a kii mburodi di tal.

<sup>18</sup> Numama aten nafiya Isəreela. Mbə na nanda tal wumngga hai kiigha thlu sataka fər nanda a mbəd nji sataka wa?

<sup>19</sup> Ma niya ndaarha? Ənnarhami fərang nanda daharha ndəna 'ya wa, nduwa daharha ndəna ka 'ya wa?

<sup>20</sup> Awo, niyi a ndaarha satakh kini ya, fərang nggandan ənkaheeya, mbə a Faara wa. Mbə minna sə kəm non a wum teena tə ənkaheeya wa.

<sup>21</sup> Mbun saarha tə wuhuleu Chinəm nggər wun saarha tə wuhuleu ənkaheeya kəm wa. Mbun həb ənnarhami a mbəd həb ənnadmid Chinəm, nggər wun həb yi ənkaheeya kəm wa.

<sup>22</sup> Nana mid nəm nzəwar mii Chinəm tənən sərəkrha wa? Kal nəm ndən shembe wa?

*Nama a manang thləm Faara kətsar*

<sup>23</sup> Na fingya sə na nda ndaarha, “Malenda kwamana a əna komani” amma mbə əngya heu na ngga a fadwa wa. Ndagha na, “Malenda

kwamana a əna komani” amma mbə komani na mbang dosə wa.

24 A billad na tə 'ya na ngga a fadwa kee wa, amma numo aten 'ya na ngga a fyinga fiya.

25 Nanən kee, kyama thluwa heu na nanda a heng də hu kasu, kula kun tsakh mee tə 'ya karna mid nun.

26 Kəsər ndagha Deleewar Faara, “Kəshiirha tə əngya na hurghən heu yi Chinəm ni.”

27 Ana niifasə fərwa wa kəkafek tə Faara aagha kun ka həb ənnarhami də a minda keeghən na midwa sə a dəna də, həbama kala ənnarhami na a mbed nun kula kun tsakhmee tə 'ya karna mid nun.

28 Amma a ndang niifa kun, “Ənnaddami ya, yi pa dəharha ni,” a həb dən wa, kəsər ka niifdi pərangga ndən kun, kəsər ka 'ya karna mid nun.

29 Niyi a ndaarha ka numad niifdi aten 'ya na ngga tə mbuwa ngga, mbə yiwa wa. Kama na numad niifa 'yade wal altenna fa?

30 A usadı Faara aten ənnad na mii, kama nda na nda thlək 'ya mbuwa ngga atenna ka həb ənnarhami usa ni Faara atənggən?

31 Nanən kee kala 'ya nun a saarha, nduwa həbrha, nduwa 'ya nun a ənaarha, ənamadghən heu kəsər ka mamnggit Faara.

32 A tsaudun fer kisaara a Yahudaya nduwa fyinga mbuwa Yahudaya, nduwa fatakkwaya wa.

33 Ənama kəla niya ənaarha. Mbi əna 'ya na mbəneeghən wa, amma ni əna əngya kamngga a mbənannggən fiya təna nda wal hərəkra.

# 11

<sup>1</sup> Tsahama nggi kəla tsaha ni Kərəsti.

## *Tsaharhaha aten nggəlanda teena*

<sup>2</sup> Niyi a fal kun kəsər nun naarha dal nggi teena, kəsər kəsɔn tsahaddaha tə kəkafek 'wani tsahang kun ha kəla malang ni ndən kun ha.

<sup>3</sup> Amma na minnasə a sənunsə turi həshneefa ndəna Kərəsti. Turi nuneefa kəm ndəna chimarha, turi Kərəsti kəm ndəna Faara.

<sup>4</sup> Kala həshneefa hwangga Faara nduwa thləkka 'ya kyadna Faara tenggən nggənggəla sarang də turighən də.

<sup>5</sup> Kala nuneefa hwangga Faara nduwa thləkka 'ya ndaana Faara tenggən tsahai, sarang nən turighən də nəghən tal a thlərdang də tenggən də.

<sup>6</sup> A mbə mid nuneefa sə kənannggən tenggən wa, nən mbang tsadang was tenggən də. Amma tsaunən ən shilee a fad nuneefa a tsadang də was tenggən də, nduwa thlərdanggən də, kamdə a kənannggən tenggən.

<sup>7</sup> Kamngwa həshneefa lələbānggən wasghən wa, kəsər nəghən kəla tə kəm mamnggit Faara ni. Amma nuneefa nəghən a kyad mamnggit həshneefa.

<sup>8</sup> Kyawa həshneefa ba a fad nuneefa wa, amma nuneefa ndən kyaghən ba a fad həshneefa.

<sup>9</sup> Əna wanda həshneefa ka nuneefa wa, amma ənagha nda nuneefa ka həshneefa.

<sup>10</sup> Kəsər ka fathləngya Faara, a lələbāngga nuneefa tenggən a kyad ndaarha nən nəghən a kamu səsəmnda chimadghən.

11 Amma hu Chinəm mbə nuneefa naarha katenggən kula həshneefa wa, həshneefa kəm mbə naarha katenggən kula nuneefa wa.

12 Kəsər ənagha nda nuneefa a fad həshneefa, həshneefa kəm nuneefa nggətgha ndən, ənggini heu ya Faara ndən ənagha ndən.

13 Kəlaman tafad nun. Məməlni ana nuneefa a hwan Faara mal tenggənən tsahai?

14 Ən tiina tsahang da ndən kəm ha tə ndaarha ən shilee ni ana was ten həshneefa həling.

15 Nəghən ngga a fad nuneefa ana was tenggən dzang, kəsər fərang nanda wasa dzang ka a kənanngən tenggən.

16 Ana niifasə na tə ngaala mii atenggən, mbə əna 'ya sə dədəmən hu kən hwan Faara wa.

*Səbang nda ənnadmid Chinəm də*

17 Aten əngginiya, fal yi kun wa. Mbə ka 'yasə ngga hu wum ndənun hai wa, nəghən ka kee.

18 A katəradghən səkdī ndaarha a wum dūn hai hu kən hwan Faara nun kyad dədəmən nggirha, niyi a ndaarha nəghən kəkafek.

19 Kəsər tətani a naghə kyad dədəmən nggirha sə a pathlang nun, tənə niifa sənang fingya hai na ahur nun na tə kəkafek fa kaan.

20 A sayiddi wum nun hai heu a mbərha tal mbə nana mid nun ənnad mid Chinəm wa,

21 kəsər a nadun a həbrha fingya kəl yi ndan kee ndən na nda ənaarha mii mba nda həbrha tə fiya wa. Nanən kee niifa tal tə miirha fa, niifa tal kəm tərangga mbaala in.

22 Mbə wurayinun sə mbuwa nun həbrha tə saarha sə wa? Nduwa nun a fərang shilee fingya mbuwana 'yasə a har ndan na ahur kən hwan

Faara? Mani ndang nda kun? A fal kunni wa? Kəkafek mbə ahu yandiya wa.

*Həb ənnadmid Chinəm*

<sup>23</sup> Əndi fərang ni kun ya, thləyi ndən ba a har Chinəm, tə ndaarha, Chinəm Yeeso a fədikdi fər na ndan təranggən mburodi sə,

<sup>24</sup> akwasamaddi usa nən Faara, kyanggən hai, ndəghən, “Fadna ni ya, fər nanda kəsər ka kun. Nama naarha ənaarha kee tənun dal nggi teena.”

<sup>25</sup> Nəghən kee kəm akwasamad ənnadda mii, təranggən wuhuleurha sə ndəghən, “Wuhuleu diya yi weerinda dəfmiina ni tə kun ənana nda tə farna, nama naarha ənaarha kee kətsar tənun dal nggi teena.”

<sup>26</sup> Kala fara kii nun mburodi diya tə saarha tə wuhuleu di ya, nanun a pər mərta Chinəm ni də, kəl a nggər də wutta ba.

<sup>27</sup> Nanən kee, kala niifa kiigha mburodi di ya, saagha tə wuhuleu diya na yi Chinəm kamngwa wa ənadə dimiyid sarang nda far Chinəm də.

<sup>28</sup> Kəl kəlang na niifa fadghən ngga kapa nən kii mburodi di tə saarha tə wuhuleu di.

<sup>29</sup> Kala niifa kiigha mburodi di tə saarha tə wuhuleu di fərangwa mamnggirha Chinəm, aang nən ngwa kumad Faara tenggən fa ba.

<sup>30</sup> Ndən ənagha ndən fingya ahur nun mba nda tə shembe wa, tə kəm mba nda kanglang wa, fingya ma mər nda də.

<sup>31</sup> Amma a kəlang dəm fad nəm ngga 'wan, mba nda ngwang kumarha kəmsə wa.

<sup>32</sup> Ana Chinəm ni a ngwang kumarha kəmsə, tsətsəl nanda kəm amawa nəm mərə heu tə kəshiirha.

<sup>33</sup> Shayina, a wum ðun hai heu kun a høb ænnarhami, kælama ndan høbun heu.

<sup>34</sup> Ana niifa sè na miirha a kësà, æna 'ya nøn mii a wuri, amawa nun aang ngwa kumarha fad nun fa ba. Aten fingya ængya këm a badîba bani kyadang kwamanggøn kun.

## 12

### *Færra Sæsæna tæ Pedænda*

<sup>1</sup> Nanænya shayina aten færra Sæsæna mbæ minna sè a tsawun kutunggøn wa.

<sup>2</sup> Sændunsè sayiddi nanun kun kula kyarha hu kæræstayirha hai, sakh ðang nda kun hu kwamangya hangga non a takkwa dahaya mbuwa kalasè.

<sup>3</sup> Nanæn kee na minnasè a sønunsè tæ ndaarha mbæ niifasè na Sæsæn Faara a shikkøn na mbang ndaarha, “Shiwang nda Yeeso wa.” Mbæ niifasè këm na mbang ndaarha, “Yeeso Chinøm ni,” kæl nanæn tæ Sæsæna tæ Pedænda.

<sup>4</sup> Na tur færra sæsæna sè dædamøn, amma Sæsæn ða ni tal færga ndæn.

<sup>5</sup> Na kwaman tær tarya sè hangga, amma Chinøm tal ni.

<sup>6</sup> Na tarya sè hangga, amma Faara tètæl ni na shik kanda heu hu ko yanggi ni.

<sup>7</sup> Kowunni ahur nøm walðæ færra Sæsæna ka a ðanggøn kæmsè heu.

<sup>8</sup> Na Sæsændi fær labar thladwayirha niifa, a niifa pak këm færang labar sændæ nøn.

<sup>9</sup> Sæsæn ðani na færang færkækafek niifa, Sæsæn ðani këm na færang sæsæmnda niifa yi kænang nda haarha.

<sup>10</sup> Na Səsəndi fərang nda niifa səsəmnda yi əna ənwultengya, a niifa pak kəm fərang pər əngya kyad nən, a niifa kəm səsəmnda yi hwathlang nda Səsən Faara hai tə səsəngya pak. Niifa pak kəm fərang mbang ndikrha tə tur miiya dədamən tə pər 'ya nda nanda tə tur miiya pak.

<sup>11</sup> Ənggini heu ya Səsən dani tal na a ənaghən tə kəm fərang nggənən kowunni kəla tərna midghən.

*Kəm heu farha tal ni tə mbəd njiya hangga*

<sup>12</sup> Kəla nana thlu farha tal, faddi kəm tə mbəd njiya hangga, ko nanən na mbəd njiyini hangga, farha tal ni, nəghən kee kəm tə Kərəsti.

<sup>13</sup> Kəsər ənangganda mbaptisəma kəm heu tə Səsəna tal a tsawum farha tal, Yahudaya nduwa nafiya mbuwa Yahudaya, mafaya nduwa nafiya mbuwa mafaya, fərang nda Səsəndi kəm tal a sam.

<sup>14</sup> Nanən kee mbə mbəd njirha tal ni hu faddi wa, amma mbəd njiya hangga.

<sup>15</sup> Andam na saara a ndaarha, “Mbə haara ni nggi wa, mbiyi hu farha wa,” mbə nzang tsaurha fa mbəd njirha hu faddi wa.

<sup>16</sup> A ndaa thləmaarha kəm, “Tsaunən mbə yirha ni nggi wa, mbə mbəd njirha ni nggi hu faddi wa,” mbə 'yadang tsaurha fa a nagma mbəd njirha hu faddi wa.

<sup>17</sup> Andam farha heu yirha ni, kəkən na naa 'ya? A tsau faddi heu thləmaarha, kəkən na sək 'ya?

<sup>18</sup> Amma fad nəm heu nəghən tə mbəd njiya hangga, dəfang Faara kala mbəd njirha a mbərha na midghən tsauka sə.

<sup>19</sup> Ana faddi heu tə mbəd njirha tal, na tahad faddi tsaurha kən?

20 Kəla nanən mbəd njiya hangga ni, amma farha tal.

21 Mbə yirha ndang nda haara, “Njidewa 'ya tə sa wa.” Nduwa teena ndanggən sarya, “Njidewa 'ya tə kun wa!”

22 Mbə kee mawa, mbəd njirha nəm a naarha mbə tə shembe wa ndən tsauka kadghən.

23 Mbəd njiya nəm a naa kanda kəla kədi shili ndan ma fingya, kanda dani nəm fərang mamng-girha. Mbəd njiya kəm mbuwa nəm a naarha nəm laf kanda ngga.

24 Mbəd njiya na ngga hu yirha mbə 'yasə nəm ənang kanda wa. Taksa Faara farha tsanggən fingya məd njiya mbuwa tə shilee fa na nda tə mamnggirha,

25 tənə wum teena naarha sə, na nda a laf ndan ha ngga.

26 A wal mbəd njirha tal wundərha fa, kanda heu na nda tək hattəghən fa, a fal nda mbəd njirha tal, kanda heu na nda əna wutsəfayirha.

27 Kun heu fad Kərəsti ni, kowunni kəm mbəd njidghən ni.

28 Kulo mbəd njiya ya dəfang na Faara kanda ahur kən hwan Faara, yi tal fathləngya Yeeso, yi səri ndəna annabiya, yi mahan ndəna fatsahaya ha, tə fingya na əna ənwultengya, tə fingya na tə fəra yi kənang nda haya, tə fathlarya, tə fingya na a laf fiya hu kən hwan Faara, tə fingya na ndikrha tə miya pak.

29 Fiya heu ni na fathləngya Yeeso wa? Fiya heu ni na annabiya wa? Fiya heu ni famaləmgya wa? Fiya heu ni na əna ənwultengya wa?

30 Fiya heu ni natə fəra yi kənang nda haya wa?



Fiya heu ni natə fəra yi ndikrha tə miiya dədamən wa? Fiya heu ni na mbang kyakhrang ndikrha hai wa?

<sup>31</sup> Amma a nggushi kukwasang na fəra kun fa na mam, niya kyadang kwamana kun na ngga kalgha yanda mu ya.

## 13

### *Kwaman nggəmnda*

<sup>1</sup> Ko mbang ni ndikrha tə miiya yi fiya, nduwa tə yi fathlängya Faara, amma a mbə nggəmnda sə ahur na wa, tsaudi kəla ndəndolong nduwa huho yok na riirha kee.

<sup>2</sup> Ko niyi tə fərra thlək əngya kyadna Faara, nggi a sənang kulish əngya hai heu, ne tə huteena fa, tə fərkəkafek fa ngga, ni mbang kyakhrang mbəd tsawud wumnda hai, amma a mbə nggəmnda sə ahur na wa, niyi mere kee.

<sup>3</sup> A fərdi əngya nani təghən ha heu a fa yamiya, ko fərdi fadna nəjgha nda də tə yibrha, a mbə nggəmnda sə ahur na wa, mbə 'yasə chiye nən wa.

<sup>4</sup> Na nggəmnda tə kərəsta fa tə nggayirha, mbə nggəmnda sərəkra wa, mbə taala wa, təkəm mbə tərang altənggən sə wa,

<sup>5</sup> mbə naarha ngyangthlang wa. Mbə wurahasə wa, mbə hufra hur wed wa, mbə kəs ndan ha wa.

<sup>6</sup> Mbə nggəmnda əna wutsəfayirha tə tar mbəlfəerha wa, amma kəl nən əna wutsəfayirha tə kəkafekkirha.

<sup>7</sup> Nggəmnda nən kərəsta ko hu mani, tə fərkəkafek ko hu mani, tə shiteena ko hu mani, tə ndiyirha ko hu mani.

<sup>8</sup> Mbə nggəmnda tam ngwalaarha wa. Amma thlək əngya kyadna Faara, tə ndikrha tə miiya, tə huteena yi sənda heu bənən ngwalarha.

<sup>9</sup> Kəkafek ləghədwa səndə nəm wa, təkəm thlək əngya kyadna Faara mbə lələgdə wa.

<sup>10</sup> Amma a fara bəna yənda bə na lələgdə, yi mbuwa lələgdə nən a mbərədə.

<sup>11</sup> A sayiddi nani wundakhne, ni ndikrha kəla wundakhne. Ni numarha kəla wundakhne, səndəna kəm yi wundekhneyirha ni. Amma a sayiddi shing ni, malang di ən wundekhneyirha.

<sup>12</sup> Nanənya nəghəm a naa əngya kəla nəm kəlang kanda hu tolokar, amma na fara bəyi bə nəm naa kanda yirha tə yirha. Nanənya mbə səndə nəm lələgdə wa, amma na fara bəyi bə nəm sən əngya heu, kəla sənna Faara kəm ngga.

<sup>13</sup> Nanənya tsau ənggini na mahan ya, ndəna fərkəkafek, shiteena tə nggəmnda. Amma yəndi na manggən ahur ndan ndəna nggəmnda.

## 14

### *Thlək 'ya ndana Faara*

<sup>1</sup> Ngwa tsauka nggəməndə nun a mbee, təkəm kukwasangga fərra Səsəna tə Pedənda kun fa, mbəma kəla yi thlək 'ya ndaana Faara wa.

<sup>2</sup> Kala niifa na a ndikrha tə miiya pak mbə a ndikrha tə fiya wa, amma tə Faara, mbə niifasə na sən əndi nən a ndikrha wa kəsər nəghən a thlək 'ya na bəbee tə səsəmnda Səsəna.

<sup>3</sup> Amma yəndi na a thlək 'ya ndaana Faara nəghən a fərang shembe fingya, fərang kaali nən kanda, nggab kanda nən.

<sup>4</sup> A ndik niifa tɔ miiya pak, dang nɔn fadghɔn sɔ. Amma a thlɔk niifa 'ya ndaana Faara nɔn a dang kɔn hwan Faara sɔ tɔnɔn dɔrha mbeedɔ.

<sup>5</sup> Na minnasɔ kun heu a ndiyun tɔ miiya pak, amma ndik 'ya ndaana Faara ndɔn tɔrna miina. Niifa na a ndik 'ya ndaana Faara kaldɔ niifa na a ndikrha tɔ miiya pak, kɔl ana niifasɔ na a kyakhrang 'ya hai na a thlɔkrha tɔna fiya heu na ahur kɔn hwan Faara wal kaali.

<sup>6</sup> Nanɔnya shayina a baadɔ thlɔman nun ba ne a ndikrha tɔ miiya pak, ma nɔn chighang kun? Amma a bang di 'ya kun ba kedee na Faara, nduwa sɔnda nduwa 'ya ndee nɔn a thlɔkkɔn ni nduwa tsahad labar Faara ha ndɔna dang kunsɔ.

<sup>7</sup> Nɔghɔn kɔla ɔngya mbuwa tɔ yibrha fa kɔla nda mbɔmbeerha nduwa perima, kɔkɔn na niifa kukwalang ɔnda hai na perima a ndaarha nduwa mbɔmbeerha mbɔ kɔl kyana urad ndan sɔ dɔdamɔn wa?

<sup>8</sup> A kyawa pii kodwomnda sɔ kaan yi aah farha wa, wunni ngwarha fa a ka yanda dɔ?

<sup>9</sup> Nɔn naarha kee tɔ kun kɔm. A ndik dɔn tɔ mee sɔngwa nɔm, kɔkɔn na niifa sɔn ɔndi na a thlɔkrha? Na a ndikrha kee hu bɔreurha dɔ.

<sup>10</sup> Na tur miiya sɔ hangga hu kɔshiirha, kanda heu na nda ngga.

<sup>11</sup> A mbi a sɔk tur miidɔ wa, tsaudɔ rong a niifdɔ na a ndikrha, niifdɔ na a ndikrha kɔm rong a ni a fadna.

<sup>12</sup> Nɔghɔn kee kɔm tɔ kun. Tsaunɔn na fɔrra sɔsɔna a kukwasang kun fa kɔl ndeng nun yid nun fɔr shembed nun nɔn tɔnun dang kɔn hwan Faara sɔ dɔrha mbeedɔ.

<sup>13</sup> Nanɔn kee, kala niifa na a ndikrha tɔ tur

miiya, kəl a hwan Faara nən na a fərang sənda nən yi kyakhrang nda 'ya hai thlək nanda.

<sup>14</sup> Kəsər a hwan dī Faara tə tur miiya pak, səsəna ni na a hwanda, amma səngwi əndī niya thləkrha wa.

<sup>15</sup> Nanən kee mani ənaarha? Niya hwan Faara tə səsəna, niya hwan Faara kəm tə səndəna. Niya aah amshe tə səsəna, niya aah amshe kəm tə mee sənni.

<sup>16</sup> Kəsər a nanna a fal Faara ni kee tə səsəna, kəkən na fīngya sənang hai na a fal Faara heu tə kanda? Kəkən na nda wum teena tə sa hu usaarha tsaunən sənangwanda ənda hai na a thləkrha wa?

<sup>17</sup> Usadna ngga, amma dangwa fīyasə na a sək sa wa.

<sup>18</sup> Usadī Faara mbang ni ndikrha tə tur miiya pak ma kun heu.

<sup>19</sup> Amma hu wumten fatakkwaya hai a nggushi thlək ni mee tuf səkkəna fīya ma thlək palthya ni haru kum tə miiya mbuwana fīya səkrha.

<sup>20</sup> Shayina, a numadun kəla wundakhnaya wa. A meyedghən tsawama kəla wufar waya hu tar əna mbəlfēerha, amma tsawama tə numad shingya.

<sup>21</sup> Nəghən chichireethlee hai ahu Deleewar Faara, “Niya kalang nafina sə tə tur miiya pak, tə barmi rongya. Amma ko nanən mba nda kee thləmarha fa wa.” Chinəm ndagha kee\*

<sup>22</sup> Ndikrha tə tur miiya pak ənsakrha ni, mbə yi fa fərkəkafekkya ni wa, amma a nafīya fərwa kəkafek. Thlək 'ya ndana Faara yi fa fərkəkafekkya ni, mbə yi nafīya ni fərwa kəkafek wa.

\* **14:21 14:21** Ishaya 28:11,12

<sup>23</sup> A tsaudə, wum fatakkwaya hai na nda heu a ndikrha tē tur miiya pak, ana rongya sē nduwa fīngya sē fərwa kəkafek kyagha ahur nun ba, mbəna nda ndaarha kyaharna hutē nun wa?

<sup>24</sup> Amma anadun heu a thlök 'ya kyadang na Faara kun, tərgha fīngya sē fərwa kəkafek nduwa fīngya səngwa 'ya na a katərarha hai kyanda hur nun ba, na nda a naa dīmiyid ndan a pəpal ngwang kumarha nda fandan sē tē 'ya thlök nun.

<sup>25</sup> Na nanda a kathləmaarha hai 'ya na bəbee ahur ndan kyadə kəshaaba, na nda bəra hai tē wadēd ndan fərang mamnggirha nda Faara, ndanda “Kəkafek Faara nəghən ahur nun.”

### *Kwaman tərang shilee Faara in*

<sup>26</sup> Nəghən kee shayina, a wumdun hai heu ka a fal Faara nun, niifa tal a aah amshe yi fal Faara, tal kəm a tsaharhaha, tal a pər 'ya kyadangna Faara, tal a ndikrha tē miiya pak, tal a kyakhrang ənda hai thlök nanda. Amma ənggini heu ənanun ya tətani a chik kun heu nən.

<sup>27</sup> Ana fīngya sē na ndikrha tē miiya pak, a tsauka nafiya səri, a padīda hai nafiya mahan. A nanda a ənaghən, ənaghənda tətal tətal, niifa tal kəm a pər əndi thlök nanda.

<sup>28</sup> Amma a mbə niifa sē a mbədi na a pər əndi thlök nən wa, tsaudə tēta a nggasa nda tip ahu kən hwan Faara na midghən ndikrha tē miiya, a ndikka kee a fad ndan tē Faara.

<sup>29</sup> A nagma annabiya səri nduwa mahan na a thlök 'ya kyadna Faara, fīngya kəm a kəkərang əndi thlök nanda.

<sup>30</sup> Ana niifasə kyadangna Faara 'ya tsau hai, yandi 'wagha katərang ndikrha hai nggasgha hai.

<sup>31</sup> Hu kwamana kiya, kun heu na Faara kyadang 'ya kun tətəl tətəl, kowunni kəm nən wal tsaharhaha tə fər kaali.

<sup>32</sup> Dalama teena hai, annabiya na a thlək 'ya kyadangna Faara kanda na nda laf səsən ndan malang kwamana nda shayindan.

<sup>33</sup> Kəsər Faara mbə yi tsə teena ni wa, amma yi tsawud dədəmnggirha ni, kəla nanən hu wumnda nafiya Faara hai na chahal.

<sup>34</sup> A tsauka nishya tətəp a wum fa takkwaya hai, məməlwə na a kala nda sə wa. Kəl a fər altendan nda, kəla ndaana ngyakhrha.

<sup>35</sup> Ana 'yasə na mindan a sənggənda, tsahang mee nda chimayi ndan a wuri. Kəsər ən shilee ni kalgha nuneefa sə hu kən hwan Faara.

<sup>36</sup> Katəragha labar Faara hai tə kun wa? Nduwa kun katen nun ni kee səl nən thləmad nun də?

<sup>37</sup> Ana niifasə tərgha fadghən annabi ni, nduwa nəghən tə fərra Səsən Faara, a sənggasə əndi niya chireethleng hai Faara ndən ndeegha kee.

<sup>38</sup> A kukwalangwa niifa ənda hai ya wa, ndəghənggi ma mba nda a kukwalang hai kəm wa.

<sup>39</sup> Nanən kee shayina, a kukwasangga thlək əngya kun fa kyadna Faara, təkəm a 'yadang dūn ndikrha niifa fa tə miiya pak wa.

<sup>40</sup> Amma tətə ni a əna əngya nun heu ngga, tə kəm məməl.

## 15

*Thlid Yeeso sə hu mərri*

<sup>1</sup> Nanənya shayina, niya dalang Labardi kun in na Mbənggən 'wani pərang nda kun, thlənun ish nun təghən ngga.

<sup>2</sup> Hu Labar dani na Mbənggən ya nun wal hərəkrha, a kəsdun labar daha ngga pərang ni kun. A mbə kee wa, fərkəkafekkid nun mere ni.

<sup>3</sup> 'Ya thləni ba ndən pərang ni kun tə ndaarha, mərgha Kərəsti ka dimiyid nəm, kəla ndaana Deleewar Faara,

<sup>4</sup> pang nda, thlengganda sə hu mərta akwasamad beena mahan kəla ndaana Deleewar Faara.

<sup>5</sup> Kyaddə fadghən a Mbulus. Tərgha a dərgha kyad fadghən a kumkap səri di.

<sup>6</sup> Akwasamadghən, kyaddə fadghən a shayinəm kalgha haru tuf hu sayi tal, hangga ahur ndan balgha nda hai, fingya kəm shinda beena.

<sup>7</sup> Tərgha dərgha kyadang fadghən Yakubu, təkəm a fathləngya Yeeso heu,

<sup>8</sup> a mii ngwaladghən heu, bərgha thləmad na ba kəm, ko nanən niyi kəla niifa nggət nanda hu sayi kamngwa wa.

<sup>9</sup> Kəsər nggini ngguchit ahur fathləngya Yeeso heu, tsəkki na a aah nggi nda təthlənda wa, kəsər səsang di fiya na a takkwa Faara.

<sup>10</sup> Amma kəsər ka nggayid Faara ni tsauni kəla nani ya, nggayiddi əne nən tsauka mere wa. Ənadi taara kaan kaldi kowunni ahur ndan, ko nanən mbə nggini a ənaghən wa, amma nggayid Faara ni na tə nggi ha.

<sup>11</sup> Yo, ko nggini nduwa kanda, naghan a pər labar Faara ni, ndəghən dani fər nun kəkafek.

*Thlid mərta sə*

<sup>12</sup> Amma a pər nda laɓar Faara tɔ ndaarha thlid Kərɛsti sɛ hu mɛrra, kɛkɛn na fɪngya ndaarha ahur nun mbɛ mɛrra thliirha sɛ wa?

<sup>13</sup> A mbɛ mɛrra thliirha sɛ wa, thliiwa Kərɛsti sɛ wa.

<sup>14</sup> A thliiwa Kərɛsti sɛ wa, pər laɓar Faara nan a ɛnaarha mere ni, fɛrkɛkafekkid nun kɛm mere ni.

<sup>15</sup> Tɛrgha fɛr dɛm shedawa nggabang nda Faara fa, kɛsɛr ndaghɛm thleng Faara Kərɛsti sɛ hu merra. Amma mbɛ kɛkafek sɛ ahu 'ya thlɛk nan wa a mbɛ mɛrra a thliirha sɛ wa.

<sup>16</sup> Kɛsɛr a mbɛ mɛrya a thliirha sɛ wa, ko Kərɛsti ni thliiwa sɛ wa.

<sup>17</sup> A thliiwa Kərɛsti sɛ wa, fɛrkɛkafekkid nun mere ni, ta weeri da ba ya bal wun hu dimiyid nun.

<sup>18</sup> Tɛrgha fɪngya kɛm mɛrgha hu Kərɛsti, mɛr nda dɛ.

<sup>19</sup> Ana shiiten nɛm hu Kərɛsti nɛghɛn kɛla tsawud nɛm katenggɛn kee, nɛm kal fiya heu na a hadangganda kɛm fa.

<sup>20</sup> Amma kɛkafek thleng nda Kərɛsti sɛ hu mɛrra, ndaghɛn ni katɛra nakhdɛ wan dɛfrha aten nafiya shiigha beena.

<sup>21</sup> Tsaunɛn kyagha mɛrra ba a fad niifa, thliirha sɛ hu mɛra kɛm kyaghɛn ba a fad niifa.

<sup>22</sup> Kɛla kyana mɛrra ba a fad Adamu, nɛghɛn kee kɛm kala niifa tsauka yi Kərɛsti na nda a fɛrang yibrha.

<sup>23</sup> Amma na nda a thleng kowunni sɛ tɛtakkwa, Kərɛsti ndɛna katɛra nakhdɛ wan dɛfrha, a tɛrgha fɪngya na yighɛn a fara nɛn a wutta ba.

<sup>24</sup> Tɛrgha akwasamadghɛn a baɓha mii ngwal-adghɛn ba, a nadɛ a wudang kutɛryiddi Faara ha



na Chindfi, akwasamaddi weleng nən kutəryirha də, tə mamnggirha tə səsəmnda.

<sup>25</sup> Tsaudə tətə a ənagha Kərəsti kutəryirha ishanggən fatsanggighən hai tə sarghən.

<sup>26</sup> Təsaara yi mii ngwalarha na nda a bəlang ndəna mərta.

<sup>27</sup> Kəsər ndagha Deleewar Faara, “Dəfang Faara əngya heu a kamu mamnggitghən ba.” Ndanən “əngya heu na nda a kamu mamnggitghən,” Faara tafadghən mbə a hura wa, ndəghən ni dəfangga əngya heu a kamu səsəmnda Kərəsti.

<sup>28</sup> Tərgha, nana əngya heu a kamu mamnggitghən, Wandfi kəm nən a tsaurha a kamu mamnggit Faara, Faara fərangga mamnggirha Wanggən tsauka aten əngya heu, ndəghən ni a tsaurha aten əngya heu ko a yanggini.

<sup>29</sup> Nanənya a mbə mərya a thliirha sə wa, mana fingya yini ənaarha ənang nanda mbaptisəma kanda a meyed mərya. A mbə mərya a thliirha sə sam wa, kama na nda ənang mbaptisəma fiya ka kanda?

<sup>30</sup> Kama nən kyang fad nəm hu səsaarha hai kətsar?

<sup>31</sup> Kətsar ni naarha ka kəfarha tə mərə, shayina, kəla nanən kəkafek ni naarha taala aten nun hu Kərəsti Yeeso tsauka Chinəm.

<sup>32</sup> A yandfi tə mabi heeya a Afisa, ahu shiiten niifa, ma chiye nən? A mbə mərya a thliirha sə wa, “Taama kim sam, kəsər a binda nəm a mərə!”

<sup>33</sup> A huk nda kun wa: “Tsaarha tə fa mbəfeeya na nda səbang ka niifa də.”

<sup>34</sup> Wudəama hu numad nun ba na ngga, malaman əna dimiyirha. Kəsər fingya ahur nun səngwanda Faara wa. Thlək ni ndən kee tənə

shilee kəsang kun.

*Weerinda fad nəm a kwasamad thliirha sə hu mərə*

<sup>35</sup> Amma na fingya a tsakhmee ndanda, “Kəkən na nda thleng mərya sə? Na nda thliirha sə tə tur yanggi farha?”

<sup>36</sup> Sa nura! ‘Ya həf na mbə kyarha sə tə yibrha wa kəl a mərdə.

<sup>37</sup> ‘Ya həf na kəm, mbə ndəna kad əndi na a kyarha sə wa, wiirha ni kee, ko yi wan hwaliirha, nduwa tur wiirha pak.

<sup>38</sup> Amma Faara ni na fərang farha wiirha kəla tərna midghən, kala wiirha tə tur yighən farha.

<sup>39</sup> Mbə thluwa tur tal wa. Fiya tə tur yi ndan, mabiya tə tur yi ndan, wufikkya tə tur yi ndan, təngya kən tə tur yi ndan.

<sup>40</sup> Na farha sə yi talara, na farha sə kəm yi hweede. Amma mamnggit yi talara pak, mamnggit yi hweede kəm pak.

<sup>41</sup> Yanfara tə mamnggitghən, ndəree tə yighən, wufəngarya tə yindan. Na mamnggit wufəngara sə kəm pak ma shadghən wufəngara.

<sup>42</sup> Na thlid mərya naarha kee. ‘Ya həfang nanda hai nən məthla, ‘ya thleng nanda sə kəm mbə tam məthla wa.

<sup>43</sup> Na nda həfang hai kula mamnggirha, na nda thleng sə kəm tə mamnggirha. Na həfang hai kula shembe, na nda thleng sə tə shembe.

<sup>44</sup> Na nda həfang hai hu thlufarha, na nda thleng farha sə hu səsəna. Ana thlu farha sə, na farha sə kəm yi səsəna.

<sup>45</sup> Nəghən chichireethlee hai, “Adamu katəra nanda ənaarha, tsaudə niifa tə yibrha.” Amma

Adamu nggəlgha mee kəm ndəna fər yibrha yi səsəna.

<sup>46</sup> Amma mbə yi səsəna ni 'wagha wa, yi thlufarha 'wagha kapa yi səsəna.

<sup>47</sup> Katəragha nda əna niifa hu kəshiirha, tə pəpər chehweerha; amma niifa yi səri bəghən bə a talara hai.

<sup>48</sup> Fingya na yi chehweerha na nda kəla niifdi əna nanda tə chehweerha, fingya na yi talara na nda kəla niifdi na a talara.

<sup>49</sup> Tsaunən nəghəm kəla niifdi əna nanda tə chehweerha, a fara səmən bə nəm tsaurna kəla niifdi na a talara.

<sup>50</sup> 'Ya niya pərang kun shayina, mbə ənaarha hai thlufarha tə fara wal kutəryid Faara nən wa, nəghən kee kəm məthla mbə har langaad 'ya mbuwa məthla wa.

<sup>51</sup> Kama thləmaarha hai, niya pərang 'ya kun na bəbee. Mbəm a shiirha heu wa, amma kəm heu na nda a kyakhrang kəm hai,

<sup>52</sup> hu shibrha yirha, hu ngwala sək pii kodwomnda. A pinda kodwomnda, fingya mərgha na nda a thleng kanda sə tə farha mbuwa məthla, kəm natə yibrha fa na nda a kyakhrang kəm hai.

<sup>53</sup> Faddi kyanəm na məthla ya tətə ni na a kyakhrang ngganda hai hu farha də mbuwa məthla hai, farha na mərə kəm tətə ni na a kyakhrang ngganda hai hu farha də mbuwa mərə.

<sup>54</sup> A kyakhrang nda fadda hai kyanəm na məthla 'yahu yandədə mbuwa məthla hai, təkəm faddi kyanəm na mərə ya kyakhrang ngganda hu yandədə mbuwa mərə, a fardə ni labardi na chichireethlee hai a ləghəttə, "Kal ndan mərə mu,

bəlang nda.

<sup>55</sup> Sa mərə kalwanda sa mu wa? Sa mərə ai yar hafəd wa?”

<sup>56</sup> Dimiyirha ndəna yar hafəd mərəra, səsəmnggit dīmiyirha ndəna Deleewar ngyakhrha.

<sup>57</sup> Amma malaman usaarha tsauka yi Faara, fərangga kwaman kal farha kəm mu hu Chinəm Yeeso Kərəsti.

<sup>58</sup> Tsaunən kee, shayina nggəmni, ishama ngga. A tsang 'ya kun fa wa. Kətsar nama yakh əna tar Chinəm, kəsər səndunsə taara nun a ənaarha hu Chinəm mbə tsaurha mere wa.

## 16

### *Dang nda nafiya Faara sə*

<sup>1</sup> Nanənya aten tsakh mii nun aten wudəbəla wumang nun hai a nafiya Faara na chahal a Urshalima. Na minnasə a ənaghənun məməl kəla ndang ni nafiya Faara na a Nggalatiya.

<sup>2</sup> A katəra paara yi beena məd kowunni ahur nun kaḏa 'ya nən, nagma a dəfang də kala 'ya wal nən ha, mbə kəl a bəniba a wum 'ya nun wa.

<sup>3</sup> A bədiba niya thlən nafini nggəmna hur nun wur nun, chireethleng deleewar ni kanda sə a dənda tə yinun fəra a Urshalima də.

<sup>4</sup> A nadə məməl ni a diyaḏə, na nda mbang mbu samadna.

### *Ngwad Mbulus fa yi wii tala*

<sup>5</sup> Niya weng tala kun ba, akwasamaddi weng ni chehweed Makidoniya hai, kəsər niya kyarha tə Makidoniya.

<sup>6</sup> Asəmha niya tsərha tsəbaku a kyanun, a naɗə a ənarha hai ngwalagha fegrha nggi a mbədi, tənun ɗeerha sə kala mbərha niya ɗərha saadə.

<sup>7</sup> Mbə nggəmnda hurna ni a naɗi a mbəridə nanənya naa kunni kee wa, na minnasə a nggəm Chinəm fa məniha a thləmad nun.

<sup>8</sup> Amma niya naarha a Afisa ta far wutsəfayid Pentikos ɗə,

<sup>9</sup> kəsər inenda kwamana hai manggən yi taara na ngga, ko nanən na fa sarya sə hangga.

<sup>10</sup> A ɓad Timoti ɓa, ngwa kal farha nən hai a thləmad nun, kəsər ndəghənggi ma nəghən a əna tar Chinəm kəla niya ənaarha.

<sup>11</sup> A sar niifa ndən wa. Anaɗə a wutta thləmanna ɓa fəraman 'ya nən a kəsə ha ɓa, kəsər niyi a kəlaghən fa tə fɪngya shayinəm.

<sup>12</sup> Aten shadnəm Apolos, fərang ɗi kaali na a ɗəgha wal kun tə fɪngya shayinəm, amma mbə midghənsə ɗəgha wal kun nanənya wa. Nən a ɓaarha ɓa a waldə kwamana.

### *Mii ngwalad labar Mbulus*

<sup>13</sup> Tsawama nggungwa fa, ishun ngga hu fərkəkafek, non tə kaali fa tə shembe.

<sup>14</sup> Kala 'ya nun a ənaarha ənamadghən tə nggəmnda.

<sup>15</sup> Səndunsə tə ndaarha wuri Istifanus kanda ni 'wagha thlə labar Faara a Akaya, fər nda fad ndan ka a ənang taara nda nafiya Faara na chahal. Hwanni kun shayina,

<sup>16</sup> fəraman mamnggirha tur nafini ya, təkəm a kowun wumngga teena hu tardi ya tə səsaarha ka ndəghən.

<sup>17</sup> Ənədi wutsəfayirha bəna İstifanus bə tə Fartunatus, tə Akaikus, tsawee dəfa kəla kun bəgha bə.

<sup>18</sup> Kəsər ən kaali ni a fadna kaan, kəla nananda a kun. Tur nafiniya kamdə a wal faala nda.

*Mii ngwala nda ən Mbulus*

<sup>19</sup> Kən hwangya Faara na a Asiya kanda a ndang'ya kun fa, nda Akila tə Mbərəskila, heu tə fatakkwaya na wumnda hai a minda kya ndan kanda a ndang'ya kun fa kaan hu thləm Chinəm.

<sup>20</sup> Shayinəm heu na a mbədiya kanda a ndang'ya kun fa. Ndaman 'ya ndan fa tə fəbrha yi nggəmnda na chahal.

<sup>21</sup> NGGI MBULUS NDƏNA A CHIREETHLENG NDA ƏNDA HAI YA TƏ HARNƏ.

<sup>22</sup> Ana niifasə mbuwa a nggəm Chinəm tsaudə shiwang nda. Boba, Chinəm.

<sup>23</sup> A tsauka nggayid Chinəm Yeeso tə kun.

<sup>24</sup> A tsauka nggəməndəna tə kun heu hu thləm Kərəsti Yeeso.

**Hona Bible**  
**The New Testament in the Hwana language of**  
**Nigeria: Hona Bible**

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: Hona (Hwana)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-18

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 18 Jul 2025

d942b897-c376-5386-bfaf-e0ce21c59136